

FATTAKOLLEN 2017

SAMMANSTÄLLNING AV SVAR

Vänsterpartiet
Jonas Sjöstedt
Partiledare

Kommer ert parti att rösta för eller emot sexualbrottskommitténs förslag (s.k. samtyckeslagen)? Hur ställer ni er till följande punkter och varför:

- a) samtycke**
- b) grov oaktsamhet**
- c) bättre stöd till målsäganden under rättsprocessen**
- d) ändrad brottsrubricering**

a) Vi har länge krävt att en samtyckeslagstiftning införs. Ett samtyckeskrav markerar att sex ska bygga på frivillighet och samtycke från alla inblandade parter. Dagens våldtäktslagstiftning innehåller bl.a. krav på att det ska ha förekommit våld eller hot för att en gärning ska betecknas som våldtäkt. Det är en omodern syn på individens sexuella självbestämmanderätt och signalerar att kvinnor och kvinnors kroppar är tillgängliga i alla situationer utom när det förekommer våld eller tvång. Vi behöver en lagstiftning som säger att ett nej räcker och att sex utan samtycke är ett övergrepp och inget annat.

b) Vi vill införa ett oaktsamhetsrekvisit som komplement till samtyckeskravet. Med ett oaktsamhetsbrott kan vi, utan att sänka beviskraven, i större utsträckning utkräva ansvar för sexuella handlingar som skett utan samtycke. En sådan lagkonstruktion skulle fånga in de fall där det inte går att styrka uppsåt men där gärningsmannen borde ha förstått att hen handlade på ett oförsvarligt sätt.

c) Även detta är en fråga som Vänsterpartiet länge drivit. Det är viktigt att målsägande får ordentligt stöd under hela processen, inte minst är det viktigt att man får ett målsägandebiträde i ett mycket tidigt skede.

d) Vi har inte tagit ställning ännu, så där får vi återkomma.

Hur kommer ert parti att arbeta för en samtyckeskultur och hur återspeglas det arbetet i er budget?

Att införa en ett samtyckeskrav är viktigt för att få en långsiktig normerande verkan, såväl i rättsväsendet som i hela samhället. Det kostar inga pengar, så det är ingen budgetfråga. Vad Vänsterpartiet däremot driver och har motionerat om i riksdagen är att rättsväsendet måste få en ökad kompetens om sexualbrott och bemötandet av sexualbrottsoffer genom hela kedjan från polisanmälan till domstolens dom.

Frågan om en samtyckeskultur är inte begränsad till att enbart handla om rättsväsendet utan är mycket större än så och berör hela samhället. Vi måste skapa ett jämställt samhälle som genomsyras av helt andra maktstrukturer och normer kring sexualitet än dagens. Det kräver att vi ser hur maskulinitetsnormer, makt och våld hänger ihop och hur de stereotypa könsrollerna påverkar mäns beteenden och syn på framförallt kvinnor och hbtq-personer.

Vid sidan om en ändrad lagstiftning arbetar vi därför för att motverka att stereotypa könsroller reproduceras. Det förebyggande och våldspreventiva arbetet behöver utvecklas och stärkas. Det psykosociala stödet till dem som blivit utsatta för sexuellt våld behöver förbättras. Det behöver tas fram en nationell handlingsplan mot våldtäkt och sexuellt våld. Vi vill också att sex- och samlevnadsundervisningen utvecklas, att det införs feministiskt självförsvar i skolan från årskurs sju, att sexistisk reklam förbjuds samt att genusutbildning och utbildning i sexualiserat våld blir obligatoriskt på grundutbildningen för de yrkesgrupper (exempelvis jurister, poliser, sjuksköterskor, socionomer och läkare) som oftast kommer i kontakt med våldsutsatta. Vi vill även öka genuskompetensen och stärka jämställdhetsarbetet inom förskolan och skolan eftersom grunden för de föreställningar om kön och sexualitet m.m. som präglar vårt samhälle etableras redan i mycket tidig ålder. I grunden handlar det om att feminismen måste genomsyra all politik och att jämställdhet prioriteras på alla samhällets nivåer.

Hur kan Sverige bli ett föregångsland i motverkandet och bekämpandet av sexuellt våld?

En förändrad syn på framförallt mäns sexualitet är ett måste. Idag framstår det som att alltför många domstolar utgår från att män är oförmögna att förstå när en annan person vill eller inte vill ha sexuellt umgänge. Istället måste vi utgå från att alla, oavsett kön, är kapabla att efterfråga en jakande bekräftelse och samtycke innan sexuella kontakter inleds. Det framgår även av olika domar att målsägandes beteende under och efter övergrepp inte har passat in på den bild som domstolen har av hur ett brottsoffer ska bete sig och där resonemangen ofta går rakt emot vad forskningen säger om hur sexualbrottsoffer beter sig under och efter ett övergrepp. Föreställningar om kön, sexualitet och övergrepp får inte stå i vägen för en korrekt och objektiv bedömning.

Men Sverige kan göra mer och det behöver göras mer för att motverka mäns våld mot kvinnor. Vi vill bland annat att en haverikommission tillsätts för varje gång en kvinna mördas, att sjukvården blir bättre på att fånga upp kvinnor som är utsatta eller kan utsättas för våld och att kommunernas socialtjänst blir bättre på att dokumentera våldsutsatta kvinnors situation. Vi vill ha mer stöd till kvinnojourerna och att sexköpslagen stärks upp genom att ta bort den dubbla straffbarheten.